

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΚΟΥΒΑΡΗ ΣΤΑΥΡΙΑΝΗ
ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ 2014

ΘΕΜΑ :

«Η Θεωρητική και Κριτική Διάσταση των Εναλλακτικών και
Ειδικών Μορφών Τουρισμού στην Ελλάδα»

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ

1. Η πρώτη τουριστική περίοδος (Έως τη γέννηση του Χριστού)
2. Η δεύτερη τουριστική περίοδος (Γέννηση του Χριστού – 1850 μ.Χ)
3. Η τρίτη τουριστική περίοδος (1850 μ.Χ. – 1950 μ.Χ.)
4. Η τέταρτη τουριστική περίοδος (1950 μ.Χ. – 1980 μ.Χ.)
5. Η σύγχρονη τουριστική περίοδος (1980 μ.Χ. – Σήμερα)

Ορισμός Εναλλακτικού Τουρισμού

Το σύνολο των ολοκληρωμένων τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες διακρίνονται από εξειδίκευση ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες και προτιμήσεις των πελατών του. Απευθύνονται σε ένα εξειδικευμένο κοινό, στηρίζονται σε οικολογικά ανεκτές και ήπιες δραστηριότητες, ενώ αναδεικνύουν, χωρίς να καταστρέφουν, τα φυσικά κάλλη μίας περιοχής.

Οι σημαντικότερες μορφές του εναλλακτικού τουρισμού στην Ελλάδα:

- Αγροτουρισμός
- Οικοτουρισμός
- Επαγγελματικός Τουρισμός
- Τουρισμός Υγείας
  - α) Θεραπευτικός Τουρισμός
  - β) Ιαματικός Τουρισμός
  - γ) Τουρισμός Φυσιοθεραπείας
  - δ) Τουρισμός Υγιεινής Διαβίωσης
  - ε) Τουρισμός Ομορφιάς
  - στ) Θερμαλισμός ή Θερμαλιστικός Τουρισμός

- Κοινωνικός Τουρισμός
- Πολιτιστικός Τουρισμός
- Μαθησιακός Τουρισμός
  - α) Εκπαιδευτικός Τουρισμός
  - β) Μαθητικός, Σπουδαστικός, Φοιτητικός
- Θρησκευτικός Τουρισμός
- Γεωτουρισμός
- Αθλητικός Τουρισμός
- Θαλάσσιος Τουρισμός
- Ορεινός – Ορειβατικός Τουρισμός
- Χιονοδρομικός Τουρισμός – Τουρισμός Χειμερινών Αθλημάτων
- Περιπατητικός Τουρισμός

Επιπτώσεις/Οφέλη του εναλλακτικού τουρισμού για τους επιχειρηματίες, την τοπική κοινωνία και την εθνική οικονομία

- Οικονομικό επίπεδο
- Κοινωνικό επίπεδο
- Πολιτισμικό Επίπεδο
- Περιβαλλοντικό Επίπεδο
- Επιχειρηματικό Επίπεδο

Επιπτώσεις/Οφέλη για τον τουρίστα-επισκέπτη του εναλλακτικού τουρισμού

Ο εναλλακτικός τουρισμός απευθύνεται και σε άτομα, τα οποία δεν έχουν τη δυνατότητα να προσφέρουν στον εαυτό τους τις διακοπές που επιθυμούν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί τόσο ο κοινωνικός τουρισμός όσο και ο τουρισμός υγείας. Άτομα που ανήκουν σε χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα, άτομα με ειδικές ανάγκες καθώς και άτομα της τρίτης ηλικίας μπορούν να απολαύσουν ένα τουριστικό πακέτο διακοπών.

Δυσμενείς Επιπτώσεις του Εναλλακτικού Τουρισμού

- Στην άναρχη και υπέρμετρη ανάπτυξη του σε βάρος της φέρουσας ικανότητας της περιοχής, που προκαλεί υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος των περιοχών.
- Στον κίνδυνο ανάπτυξης του τουρισμού στις περιφερειακές περιοχές εις βάρος της ζωής της υπαίθρου. Στην πράξη έχει παρατηρηθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις εγκαταλείπονται, για παράδειγμα, οι αγροτικές εργασίες προς χάριν ενός μεγαλύτερου βραχυχρόνιου τουριστικού κέρδους.
- Στην αλλοίωση του πολιτισμικού χαρακτήρα των περιοχών, στις περιπτώσεις που ο εναλλακτικός τουρισμός ακολουθήσει τα γνωστά αναπτυξιακά τουριστικά πρότυπα των περασμένων δεκαετιών (πρότυπα του μαζικού τουρισμού).

- Στον κίνδυνο αλλοίωσης οικοσυστημάτων, υδροβιότοπων και γενικά οικολογικά ευαίσθητων περιοχών.
- Στον κίνδυνο υπερσυγκέντρωσης τουριστών-επισκεπτών σε μία περιοχή με δυσμενή αποτελέσματα, όπως η ρύπανση του περιβάλλοντος (γη, νερό, ατμόσφαιρα , ηχορύπανση).
- Στην αύξηση της εγκληματικότητας, σε μερικές περιπτώσεις παρατηρούνται τέτοια φαινόμενα, συνήθως κλοπές, εξαιτίας της τουριστικής ανάπτυξης σε μία περιοχή κι αυτό γιατί οι τουρίστες συγκριτικά με τους κατοίκους είναι άτομα με υψηλότερο οικονομικό επίπεδο.

Η αύξηση της τουριστικής κίνησης, εξαρτάται

κυρίως από τρεις παράγοντες:

- α) την καλή οικονομία των χωρών προέλευσης
- β) την παγκόσμια ηρεμία, αλλά και την ηρεμία στις σχέσεις μεταξύ των κρατών
- γ) το φυσικό, δομημένο και πολιτιστικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής.

Το πιο βασικό όμως είναι το περιβάλλον με την ευρεία έννοια της χώρας προορισμού και εδώ μπορούμε να πούμε ότι η Ελλάδα διαθέτει πολλές περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, εθνικούς δρυμούς, αισθητικά δάση, σπάνια βιοποικιλότητα, άριστες κλιματολογικές συνθήκες και μια ανεξάντλητη αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά.

Η βιώσιμη ανάπτυξη του Τουρισμού προϋποθέτει διάφορους τομείς :

- α) Σχεδιασμός (πολεοδομία - χωροταξία)
- β) Θεσμική οργάνωση
- γ) Οικονομική ανάπτυξη
- δ) Έρευνα

Τα θετικά του Ελληνικού Τουρισμού

- α) Σημαντικός τουριστικός προορισμός παγκοσμίως (17η χώρα σε αφίξεις, 27η σε εισπράξεις: στοιχεία 2000).
- β) Πολύ σημαντικοί ιστορικοί και πολιτιστικοί πόροι.
- γ) Αφθονία και ποικιλομορφία φυσικών πόρων.
- δ) Ευρύτατη παραγωγή προϊόντων πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα στο πλαίσιο των τελευταίων τάσεων διατροφής.
- ε) Τα τελευταία έτη, δημιουργία επιχειρήσεων όλων των κλάδων για προσέλκυση ειδικού τουρισμού, αναβάθμιση και εκσυγχρονισμοί μονάδων.

Τα αρνητικά του Ελληνικού τουρισμού

- α) Ελλείψεις σε κοινωνικές υποδομές, εξοπλισμό και συναφείς υπηρεσίες.
- β) Αδυναμίες οργάνωσης και λειτουργίας επιμέρους τουριστικών κλάδων που οδηγούν σε τουριστικά προϊόντα χαμηλής ποιότητας.
- γ) Περιορισμένη διεύρυνση τουριστικού προϊόντος σε νέες κατηγορίες και νέες αγορές.
- δ) Χαμηλή ημερήσια δαπάνη και μικρή διάρκεια παραμονής εισερχόμενου τουρισμού.
- ε) Χαμηλή ανταγωνιστικότητα τουριστικού προϊόντος.
- στ) Εξάρτηση από μεγάλα πρακτορεία διεθνούς τουρισμού.
- ζ) Έλλειψη κατάλληλα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού, τόσο σε αριθμό όσο και σύνθεση.
- η) Άνιση ανάπτυξη μεταξύ περιφερειών της χώρας,
- θ) Κόπωση των τουριστών από προϊόντα του μαζικού τουρισμού αλλά και από τους παραδοσιακούς χώρους υποδοχής.
- ι) Αυξανόμενη ευαισθητοποίηση σε θέματα ποιότητας του περιβάλλοντος. Οι επισκέπτες αποφεύγουν περιοχές με προβλήματα ρύπανσης καθώς και περιοχές υπέρ-εμπορευματοποιημένες, απαιτώντας περισσότερες αυθεντικές εμπειρίες.

Οι δημόσιες σχέσεις ως λειτουργία ανάπτυξης στις επιχειρήσεις του Εναλλακτικού Τουρισμού

Ο σχεδιασμός ενός προγράμματος δημοσίων σχέσεων για μια επιχείρηση εναλλακτικού τουρισμού, διακρίνεται σε δυο σκέλη:

α) στρατηγικός προγραμματισμός, είναι αυτός που ασχολείται με τους μακροπρόθεσμους στόχους της τουριστικής επιχείρησης και τις στρατηγικές που αφορούν στις τεχνικές προβλέψεων, ώστε να μπορούν να πραγματοποιηθούν μακροπρόθεσμες προγνώσεις για τις εξελίξεις στον τουριστικό χώρο, για χρονική διάρκεια μεγαλύτερη της πενταετίας.

β) τακτικός προγραμματισμός, είναι αυτός που ασχολείται με τις συγκεκριμένες αποφάσεις που πρέπει να λαμβάνονται για τη λειτουργία της τουριστικής επιχείρησης, προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι στόχοι που τίθενται από το στρατηγικό προγραμματισμό.

Οι δημόσιες σχέσεις για να είναι αποτελεσματικές πρέπει να τις χαρακτηρίζει η συνέπεια, η συνοχή και ο μακροπρόθεσμος χαρακτήρας των στόχων τους.

Τα συστατικά τους στοιχεία είναι:

- i) Ο εντοπισμός των προβλημάτων.
- ii) Η συλλογή στοιχείων με πρωτογενή ή δευτερογενή έρευνα
- iii) Η ανάλυση-αξιολόγηση των στοιχείων και εντοπισμός των αδυναμιών
- iv) Η επιλογή των στόχων ,με βάση την υλοποίηση μιας στρατηγικής, για την επίτευξη τους
- v) Η επιλογή μέσων και τεχνικών για την υλοποίηση των στόχων
- vi) Η πρόβλεψη αποτελεσμάτων με βάση τα στοιχεία της έρευνας
- vii) Ο προϋπολογισμός κόστους υλοποίησης του συνολικού προγράμματος
- viii) Ο έλεγχος των αποτελεσμάτων
- ix) Η ενδεχόμενη/πιθανή έρευνα για αξιολόγηση του προγράμματος και αναπροσαρμογή του, εαν αυτό κριθεί αναγκαίο. Οι δημόσιες σχέσεις, εκτός από έναν καλό προγραμματισμό, χρειάζονται και ένα «πλάνο πληροφόρησης» έτοιμο και ευέλικτο για εφαρμογή του σε περιπτώσεις ανάγκης.

Όλος αυτός ο «διοικητικός σχεδιασμός», μπορεί να εφαρμοστεί μόνο όταν περιέχει τα επόμενα έξι βήματα:

1. δημιουργία βάσης δεδομένων με εκτίμηση της υφισταμένης κατάστασης, ανάλυση και αξιολόγηση της
2. εντοπισμός των απειλών και ευκαιριών καθώς και σαφής προσδιορισμός των στόχων
3. προσδιορισμός και επιλογή των «κοινωνικών ομάδων» στις οποίες θα απευθυνθούμε
4. επιλογή των μέσων, των μηνυμάτων καθώς και των τεχνικών που θα χρησιμοποιήσουμε
5. πρόβλεψη και προϋπολογισμός εξόδων
6. αξιολόγηση των αποτελεσμάτων

Η οικονομική διάσταση του τουρισμού

Σύμφωνα με τη μελέτη που παρουσίασε ο κ. Ντέιβιντ Γκότζερ του Oxford Economics, η τουριστική βιομηχανία στην Ελλάδα θα μπορούσε να ωφεληθεί σε βάθος χρόνου από μια αύξηση της ζήτησης, της τάξεως του 20%, αν γίνουν ενέργειες για να ενισχύσουν τη διαδικτυακή δραστηριότητα έτσι ώστε να συμβαδίσει με το μέγεθος των ηγετικών χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την ίδια ώρα, σε ό,τι αφορά άλλες χώρες του ευρωπαϊκού νότου, η ανάπτυξη του διαδικτυακού περιεχομένου μπορεί να αυξήσει κατά 1% στο ΑΕΠ της Ιταλίας, δημιουργώντας 250.000 νέες θέσεις εργασίας και κατά 0,5% στο ΑΕΠ της Ισπανίας, δημιουργώντας 50.000 επιπλέον θέσεις εργασίας. Αντίστοιχα η μελέτη καταδεικνύει τη σημασία της διαμόρφωσης διαδικτυακού περιεχομένου για τον πολιτισμό, καθώς αυτό θα μπορούσε να ωφελήσει το εγχώριο ΑΕΠ κατά 1,5%, δημιουργώντας 50.000 θέσεις εργασίας. Τα οφέλη είναι πιο περιορισμένα στην Ιταλία και την Ισπανία (0,3% και 0,2% αντίστοιχα), δημιουργώντας 75.000 και 20.000 νέες θέσεις εργασίας.

Συμπεράσματα

Η Ελλάδα βρίσκεται ακόμα στην αρχή. Ο «Εναλλακτικός Τουρισμός», είναι αυτός που θα σηματοδοτήσει μία νέα περίοδο τουριστικής ανάπτυξης και τουριστικής πολιτικής για τον ελληνικό χώρο και αυτό γιατί ο αριθμός των Ευρωπαίων πολιτών που στρέφεται προς τον εναλλακτικό τουρισμό ξεπερνά τα 35.000.000 και αυξάνεται με ρυθμούς του 20% κατά χρόνο. Ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί και πρέπει να προχωρήσει. Είναι προφανές ότι το απαιτούν και οι περιστάσεις. Πρέπει να προχωρήσει ολιστικά και συντονισμένα, βάσει ενός θεσμικού πλαισίου, μίας εθνικής πολιτικής που θα ενεργοποιήσει τις δράσεις και τους τομείς που τον απαρτίζουν. Πρέπει να προχωρήσει και να προχωρήσει σωστά. Ο «Εναλλακτικός Τουρισμός» δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι μία άναρχη ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού, αλλά είναι η ευκαιρία για την αναγέννησή του.

Ευχαριστώ για το χρόνο σας!